

KJAK

Harraleys Verk



H. Petur Nielsen

Tann 25. Nov í farna ári, meðan Amnesti og onnur minnast dagin, kemur Tummas í Garði, fyrrverandi lækna stjóri, sum ketta úr høvdatrog og boðar frá egnum hjálparloysi og deyða millum oyggjarnar.

Blaðmaðurin skrivar við Tummasi sum heimildarmanni “..tað er hent meira enn einaferð, at sjúklingar í Føroyum eru deyðir, tí teir ikki beinanvegin eru komnir undir røttu serlæknahendur undir bráðsjúku ella eftir vanlukku tilburð”.

Umframt at vera partur av sjúkrahúsleiðsluni á Lands-sjúkrahúsinum (LS) í fleiri ár hevur Tummas samstundis verið lækna fakligur ráðgevi hjá Heilsumálaráðnum. Slíkar álvarsligar tilburðir sum Tummas sigur seg vita um, hevði ein so roknað við, at hann tók upp við Heilsumálaráðið, so møguligar skeivar mannagongdir kundu rættast.

Slík viðurskipti hava ikki bert almennan, men serliga heilsufakligan áhuga.

Eg havi tí biðið Heilsumálaráðið (HMR) um innlit, um slíkar fráboðanir. - Men nei, har er ongin slík fráboðan ella mál og í svarinum sigur HMR ikki óvantað, at hetta er ikki teirra ábyrgdarøki. Hetta skal eg koma aftur til. HMR vil tó umhuga at venda sær til landslæknan um málið.

Tað er í grundini undanførsla og møsn, at Tummas ikki fyrr enn nú í almenna tjakinum, sigur seg kunna gera vart við slík viðurskipti. Heilsufaklig trygd og dygd var partur av arbeiðssetningi hansara. Tað er sera álvarsligt at okkara medborgarar misfarast av organisatoriskum viðurskiptum í heilsuverkinum. So ein átti at tikið sum givið at sjúkrahúsleiðslan á LS, hansara egni sjúkrahússtjóri var kunnaður. Hetta hevði tí verið eitt sjálvsagt mál fyri regluligu samstarvfundirnar millum sjúkrahússtjórnarnar. Men munnliga havi eg fingið at vita frá bæði Hera Ellingsgård, sjúkrahússtjóra á KS og Ronnié Midjord, sjúkrahússtjóra á SSH, at teir ikki hava hoyrt eitt orð grett um hesi viðurskipti frá sjúkrahússtjórnunum á LS. Er tað hugsandi at hesi álvars-ligu viðurskipti Tummas førir

fram á torg ikki eru umrødd í sjúkrahúsleiðsluni á LS? Situr sjúkrahússtjórin á LS omaná so viðkvæmun upplýsingum, ella roynir Tummas seg ein ferð enn við eini fáfongdari ikki skjalfestari søgu, sum skjól fyri eini pallseting av sær sjálvum?

Í sama temablað um heilsuverkið, verður eisini ró framundir, at setaninar av yvirlæknunum – og har við eisini undirritaða - á Suðuroyar sjúkrahúsið, ikki eru góðkendar av HMR. Tað kundi líkst Tummasi, at hann eisini var heimildarmaður og faddur at hesi søgu. – Men geri eg honum órátt kann blaðmaðurin rætta meg.

Sambart sjúkrahúslógini skal minst ein serlækni í almenn kirurgi og ein serlækni í intern medisín vera settur við hvørt av teim trimum sjúkrahúsunum. Og júst so eru yvirlæknarnir á Suðuroyar Sjúkrahúsi settir. Soleiðis eru eisini flestu av yvirlæknunum á Lands-sjúkrahúsinum og á Klaksvíkar Sjúkrahúsi settir. Flestu okkara hava eina sergrein, sum er høvudsarbeiðsøkið okkara. Hvussu HMR tulkar kravið um at: “Við øll sjúkrahúsini kunnu setast á stovn sergreinar eftir góðkenning frá landsstýrismanninum” sæst í svari til undirritaða í samband við fyrispurning um innlit í hesi viðurskipti á Landssjúkrahúsinum.

Sum tað sæst er tulkningin ikki einföld og kann helst ikki gerast neyv, so illa hetta lógarsmið, sum bert hevur fá ár á baki, er frágingið. Tað sum í hesum sambandi hevur týðning, er tó, at HMR metir bæði setan og virkisøkið hjá yvirlæknunum á Suðuroyar Sjúkrahúsið at verða lógliga og í trá við sjúkrahúslógina.

Meðan Tummas hevur verið lækna stjóri á Lands-sjúkrahúsinum, eru trý serlæknastørv sett á stovn á medisinska deplinum. Eitt í nýrasjúkum, sum hevur verið stórvurð á í mong ár. Eitt í blóðsjúkum, sum í grundini er ov smalt til so lítið fólkagrundarlag. Og eitt í infektiónssjúkum, sum var harliga tiltrongt, og í grundini skuldi verið lyft upp til eina landsfunksión, sum saman við lands-djórælækna kundi skipa fyri eini smittuverju strategi fyri landi.

Bert síðsta starvið í infektiónsmedisín er sett eftir góðkenning frá landsstýrismanninum. Hini bæði serlæknastørvini eru sett, uttan góðkenning frá landsstýrismanninum, av júst sjúkrahús-

leiðsluni, sum Tummas var partur av.

Alt hetta veit Tummas í Garðið. Hvørjum ørindum er Tummas í Garði so í? Eg eri farin at ivast í um hann veit tað sjálvur. Hesin heilsufakliga grunni, illgrundaði og smásmarti máttin hevur verið fastur tóttur av leiðslustílinum á LS í skjótt mong ár.

Stúranin, Tummas í dag hevur um heilsuna hjá føroyskum sjúklingum, eru sjálv-sagt tað beru lóti. Í lýtuni heldur hann tað vera oppertunt at rópa upp um deyða og ússaliga tilrættalegging í heilsuverkinum. Men tá hann fyri fáum árum síðan, sum lækna stjóri hevði møguleikan og ikki minst skyldu at rætta upp á beinleiðis vandamiklu mannagongdirnar, við óneyðugum deyða á medisinska deplinum á LS sum avleiðing, var hann púra kaldur og líkasælur, hóast hann var biðin um at gera sína ávirkan galdandi. Tvørtur-í-móti varði hann vandamiklu mannagongdunar, sum danska Heilsustýrið síðan feldi dóm yvir og átalaði. Í grundini dugdi hann ikki at síggja um sítt hús, vita hvar hann stóð í starvi sínum og handla har eftir. Tianverri hevur hann ikki verið einsamallur. Leiðslumanningin á LS hevur síðan aldarskiptið verið merkt av heilsufakliga og leiðsluliga óroyndum fólki.

Í niðurstøðu sum heilsustýrið gjørdi um teir ítøkuligu partar av virkseminum, sum eg hevði neyvast innlit í og sum eg bað teir gera meting um, kann lesast í svarum teirra til LS, HMR og Landslækna.

Líkasælan frá teimum sum sótu við endaligari ábyrgd í sjúkrahúsleiðsluni, nevnliga Tummas í Garði og Poul Geert Hansen, viðførdi eisini eina kærnu um embætisfyrslu teirra, sum lógmannsskrivstovan bað danska Heilsumálaráðið gera meting um fyri seg. Sum sæst, er tað ongin – hvørki heima-stýrið ella danska heilsustýrið, sum halda seg hava ábyrgd av stýringini av føroyska heilsuverkinum. Danska heilsustýrið viðurkennir sær ábyrgd av persónliga eftirlitinum av autoriseraðum starvsfólki, og harvið endar teirra partur.

Í sínum ráðaloysi fyri at sleppa frá at taka støðu til leiklutin hjá Poul Gerrt Hansen og Tummas í Garðið í vanlukkuligu stýringini á LS, spyr ráðgevin á lógmannsskrivstovuni umboðið fyri donsku umsitingina í Føroyum um, hvør hevur ábyrgduna um ein sjúkrahússtjóri t.d. tekur avgerð um “at

ambulancerne ikki kører efter kl. 15”. - Jú slíkir spurningar vera guð hjálpi mær sendir av Lógmannsskrivstovuni – føroyska statsministerinum - og út í heim. Danska umsitingin tvs. landslækni, ríkisumboði og avarandi ministerium svara, at tað eigur heima-stýrið, meðan lógmannsskrivstovan heldur framm at renna undan. – Tann sum hevur hug, kann lesa svar frá Heilsustýrinum til ríkisumboðið og lógmannsskrivstovuna dagfest 26. sept. 2012 og svar frá lógmannsskrivstovuni til m.a. undirritaða dagfest 4. dec. 2012 j.nr.0103-004/10 har lógmaður eisini sigur, at hann fer at takað ábyrgdina fyri heilsuverkinum upp við landstýrismannin í heilsu-málum.

Tá tað kemur til at fyrirbyrgja óneyðugum deyða og meini millum sjúklingar í Føroyska heilsuverkinum, hevði Tummas í Garðið allar møguleikar at ávirka viðurskiptini. Og tá tað kemur til starvssetanir hevði hann møguleikar at fyrirbyrgja spekulatió og neputismu í hjálparlækna og yvirlækna-størvunum á LS. – Men Tummas gjørdi onki, púrt onki. Lógmannsskrivstovan hevur treyðugt og trivandi tala at um bæði viðurskipti.

Viðvíkandi kjakinum um trý sjúkrahús ella ikki fari eg at heita á miðlafólk og lutakarar annars at viðgera sjúkrahúsini hvør sær. Serliga eigur ein ikki at greipa Suðuroyar og Klaksvíkar sjúkrahús saman, tí landafrøðiliga fortreytirnar at loysa bráðfeingissjúkrahjálpi í lýtuni eru heilt ymiskar fyri suðringar og norðingar. Fyri nøkrum døgum síðan hevði mín fyrrverandi starvsfelagaði Óli Mikkelsen lesarabræv í miðlunum, har hann fannst at landsstýrismanninum, tí at sjúkrahúsini ikki vóru umrødd í heilsunýskipanini, sum varð framløgd fyri nøkrum mánaðum síðan. Eg eri samdur í, at tað er ein veikleiki. Positiva gongdin í samstarvinum millum sjúkrahúsini upp undir aldarskiptið er horvin. Snævurskygdi og maktfullkomni leiðslustílin á LS eftir aldarskiptið, sum fyri nøkrum árum síðan, varð eksporteraður niðan í HMR, hevur verið eitt afturstig í samansjóingi av føroyska heilsuverkinum.

10. mars 2014



SOSIALURIN

NÚ Á iPhone OG iPad



Nú ber til at keypa og lesa Sosialin á iPhone og iPad – eins og øllum øðrum snildfonum

Talan er um somu e-útgávu, sum seinastu árin hevur verið tøk á www.sos.fo

E-blaðið kann keypast í leysasølu á www.sos.fo fyri 10 krónur, ella tú tekur sær hald upp á hesa tænastu. Tað kostar 75 krónur um mánaðin, og tá kanst tú bæði lesa blaðið á tíni iPhone, tínum iPad, á aðrari snildfone eins og í øllum teldum.

Mogens Koch



2 - 3 vælhildin skáp og møguliga reolir ynskjast til keyps

Havi tit hug at selja?

Maila mær tá antal, træsort og príshugskot, gjarnan áðrenn fríggjadagin 14. mars kl. 14.00

Jón A Asgeirsson, jon@altfyrieitt.fo
tlf +354 663 5051 / 51 5051